

Kwaliteitsverslag(KKFZ)

**Verslavingszorg
Noord Nederland**

Betreft: 2025

Inleiding

Aanleiding voor dit verslag

Dit verslag is een beschrijving van de forensische zorg van Verslavingszorg Noord Nederland (VNN) in relatie tot de kwaliteitseisen. Deze kwaliteitseisen staan in vijf pijlers beschreven in het [Kwaliteitskader Forensische Zorg \(KKFZ\)](#), dat per 1 oktober 2022 in werking is getreden. Het kwaliteitsverslag wordt jaarlijks opgesteld en is uiterlijk op 1 juni beschikbaar. Het kwaliteitsverslag is de basis voor het kwaliteitsgesprek tussen VNN en DJI over de kwaliteit van de geleverde forensische zorg. In dit verslag wordt de voortgang van de implementatie het kwaliteitskader toegelicht.

Indeling van het verslag

- In hoofdstuk 1 staat een beschrijving van VNN en de forensische zorg binnen VNN.
- Hoofdstuk 2 bevat per pijler een samenvatting in hoeverre de forensische zorg van VNN in 2025 aan het kader voldoet (ten opzichte van 2024).
- Hoofdstuk 3 is de reflectie op een aantal thema's waar de forensische zorg van VNN in 2025 aan heeft gewerkt.
- Het laatste hoofdstuk, hoofdstuk 4, omvat de prestatie-indicatoren.

Totstandkoming van het verslag

Aan dit kwaliteitsverslag hebben verschillende afdelingen en medewerkers van VNN gewerkt. Dit betreffen de managers van de forensische zorgsoorten en reclassering, samen met de divisiedirecteur, Directeur Zorg en de beleidsadviseur forensische zorg. Ook de teams Communicatie, Zorgverkoop, Zorgcontrol, Innovatie en Onderzoek hebben input geleverd.

Hoofdstuk 1. VNN en de forensische zorg

1.1 Verslavingszorg Noord Nederland

Het VNN-perspectief

Onze missie is *perspectief bieden op een ander leven*. Deze missie betekent dat wij mensen met verslaving en hun naastbetrokkenen perspectief willen bieden op meer kwaliteit van leven. Een leven zonder of met minder verslavingsproblemen. Ook zetten we ons in om verslavingsproblemen te voorkomen.

- Wij zien mensen als zelfstandige deelnemers aan de maatschappij.
- Verslaving kan deze zelfstandigheid ernstig beperken.
- Iedereen in deze maatschappij kan verslaafd raken.

Onze cliënten hebben te maken met lichamelijke, psychologische, sociale en spirituele factoren in hun leven. Die zijn allemaal met elkaar verbonden en beïnvloeden elkaar. Mede aan de hand van deze holistische mensvisie wordt het zorgaanbod van VNN ontwikkeld en uitgevoerd.

1.2 Forensische zorg binnen VNN

Visie op forensische verslavingszorg

De forensische zorg is gericht op het vergroten van de maatschappelijke veiligheid door het behandelen en begeleiden van cliënten, zodat zij (weer) kunnen functioneren in de maatschappij. De behandeling is primair gericht op het verminderen van het risico op recidive.

De forensische verslavingszorg onderscheidt zich van andere vormen van forensische zorg door de nadruk op het bieden van verslavingszorg. Er is een duidelijke relatie tussen middelengebruik en/of verslaving en het (dreigende) delict gedrag; geen enkele stoornis hangt zo sterk samen met delict gedrag als een stoornis in middelengebruik.

De forensische verslavingszorg richt zich primair op vermindering van de kans op (recidive van) delict gedrag. Daarnaast richt de forensische verslavingszorg zich op herstel, met toepassing van de herstelgebieden: klinisch herstel, functioneel herstel, maatschappelijk herstel en persoonlijk herstel. De doelen van de behandeling zijn mede vormgegeven op basis van de visie van DJI (bescherming, hoogwaardige zorg en forensische scherpste, perspectief bieden, rechtsbescherming en samenwerking).

In de behandelaanpak zijn daarom de volgende doelen geïntegreerd:

1. Recidivevermindering
2. Herstel
3. Verbeteren van de kwaliteit van leven
4. Behandelen van of leren omgaan met de verslaving in combinatie met co morbiditeit
5. Samenwerken in de keten

Forensische zorgsoorten binnen VNN

VNN biedt de volgende zorgsoorten in het kader van de forensische zorg:

1. Klinische Forensische Verslavingsafdeling (FVA) De Ekenwaard te Beilen (beveiligingsniveau 1);
2. Ambulante Forensische Verslavingszorg in Friesland, Groningen en Drenthe. Deze teams staan bekend als de Forensische Poliklinieken;

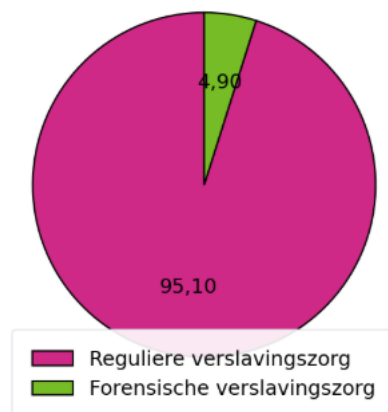
3. Verblijfszorg in Friesland, Groningen en Drenthe. Forensische cliënten wonen samen met reguliere cliënten in verschillende locaties voor Beschermd Wonen (zogenaamd 'gestippeld' wonen).

Bij deze zorgsoorten is er sprake van een directe samenwerking met de reclassering van VNN (lid instelling van SVG). Deze samenwerking betreft zowel trajecten van individuele cliënten, maar ook de kwaliteit en organisatie van de verschillende zorgsoorten.

Forensisch Zorgoverleg

Eens per kwartaal is er een Forensisch Zorgoverleg binnen VNN. Bij dit overleg zijn vertegenwoordigers aanwezig van de zorgsoorten die forensische zorg leveren en de reclassering van VNN. Dit overleg is bedoeld om kennis en ervaringen uit te wisselen, ontwikkelingen te bespreken, de samenwerking te optimaliseren en aandacht te hebben voor forensisch vakmanschap.

1.3 Verhouding forensische en reguliere verslavingszorg

Figuur 1. Verhouding FVZ en Regulier in %.

Aantal reguliere cliënten op 31 december 2025: 5373 (95.1 %)

Aantal forensische cliënten op 31 december 2025: 277 (4.9%)

Hoofdstuk 2. Samenvatting per pijler

Om te komen tot een goede en gezamenlijke inschatting of de forensische zorg van VNN voldoet aan de kwaliteitsaspecten, zijn de pijlers geëvalueerd (PDCA) in het Forensisch Zorgoverleg. De zorgsoorten beschrijven dit o.a. middels de zelfscan. De beleidsadviseur en managers hebben de zelfscan voor 2025 ingevuld. Daarnaast zijn de zorgsoortbeschrijvingen in 2025 geëvalueerd en waar nodig aangepast.

De uitkomsten van deze evaluaties vormen input voor het kwaliteitsverslag, de jaaractieplannen en het meerjarenplan.

In dit verslag maken we gebruik van het stoplichtmodel om in een tabel per pijler aan te geven in hoeverre we het kwaliteitsaspect geïmplementeerd hebben. Toelichting op het stoplichtmodel:

= Voldoet
= Voldoet deels
= Voldoet niet

Eventuele aandachtspunten van specifieke kwaliteitsaspecten worden benoemd onder de tabellen.

2.1 Pijler 1 - Veiligheid en persoonsgerichte zorg

De forensische verslavingszorg van VNN is gericht op de combinatie van behandeling, begeleiding en veiligheidsmanagement om het recidiverisico te verminderen. De forensische zorg van VNN maakt gebruik van verschillende instrumenten, waaronder de FARE, HCR-20 en SAPROF. De wijze waarop dit vorm krijgt, wordt beschreven in het zorgplan. Dit zorgplan wordt opgesteld en besproken met de cliënt en als dit de wens van de cliënt is, met diens naasten. In onderstaande wordt gesproken van een behandelplan op maat, zoals genoemd in het kwaliteitskader. Binnen VNN krijgt dit behandelplan op maat vorm in het zorgplan.

Voortgang implementatie

In de tabel hieronder is inzichtelijk gemaakt dat de forensische zorg van VNN in 2025 aan alle aspecten van deze pijler van het kwaliteitskader voldoet.

Kwaliteitsaspect 3	Omschrijving	Status
1 (a t/m e)	Veiligheid en persoonsgerichte zorg	
2 (a & b)	Risicotaxatie	
3 (a t/m f)	Behandelplan op maat (voor cliënt)*	
4 (a t/m e)	Professionele dossiervoering	
5 (a t/m d)	Betrekken naasten bij behandeling	
6 (a t/m c)	Doelmatige zorg door op- en afschalen	
7 (a & b)	Risicomanagement beschreven**	
8 (a t/m e)	Leefklimaat belangrijk in kliniek en wonen	
9 (a t/m e)	Verlofbeleid klinische setting	

*

Kwaliteitsaspect 3.1.3 behandelplan op maat

In het kwaliteitskader is het een vereiste dat er gewerkt wordt in een multidisciplinair team en dat er sprake is van een behandelplan op maat; de behandelovereenkomst. In het

behandelplan op maat is er oog voor de situatie van de cliënt en de risico's en beschermende factoren in de situatie van de cliënt.

In de rapportage van 2024 is geduïd dat, vanwege krapte op de arbeidsmarkt, het VNN extra inspanning kostte om functies voor specialisten en vaktherapeuten ingevuld te krijgen en dat dit een spanningsveld opleverde met het behandelplan op maat. Dit speelde met name rondom de inzet van regiebehandelaren. Om tot een volledig behandelplan op maat te komen, is het noodzakelijk dat een regiebehandelaar betrokken is.

Het is ook in 2025 een uitdaging geweest om in de forensische zorg de disciplinemix op orde te brengen en houden, regiebehandelaren te betrekken en daarmee een volwaardig MDO te realiseren. Binnen de FVA De Ekenwaard is dit in 2025 grotendeels gelukt, m.u.v. de inzet van een systeemtherapeut. Op de forensische poliklinieken is het helaas niet ¹gelukt om in 2025 om alle disciplines, zoals beschreven in de ideale disciplinemix², aan te stellen. Om dit op te lossen heeft de forensische poli een beroep gedaan op regiebehandelaren van andere afdelingen binnen VNN. Hierdoor is het zowel ambulante als klinische wel gelukt om te voldoen aan het professioneel statuut en een behandelplan op maat te maken met betrokkenheid van een regiebehandelaar.

Om de kwaliteit van dit behandelplan te borgen en multidisciplinair af te stemmen, is er is zowel in ambulante als klinische setting blijvende aandacht voor het verbeteren en structureren van het intakeproces.

De woonafdelingen maken begeleidingsplannen. Woonbegeleiders stellen deze op, samen met de cliënten. Waar nodig betrekken zij de reclassering en/of de forensische polikliniek, zodat de plannen op elkaar aansluiten.

**

3b. Kwaliteitsaspect 3.1.7 Veiligheidsplan

De forensische verslavingszorg van VNN voldeed in 2022 deels aan kwaliteitsaspect 3.1.7; het opstellen van een veiligheidsplan. Dit is verbeterd in 2023, door een format te ontwikkelen en afspraken te maken voor de implementatie. Vanaf 2024 is dit format geïmplementeerd bij de forensische poliklinieken en is hier ervaring mee opgedaan. De intentie voor 2025 was dat dit format ook zou worden geïmplementeerd binnen het Forensisch Beschermd Wonen.

Parallel aan de ontwikkelingen van de interne werkwijze bij VNN, is binnen VNN gesignaleerd dat er geen (landelijk) uniform format bestaat. Op initiatief van de forensische polikliniek is in samenwerking met de Rijksuniversiteit Groningen RuG een werkgroep met landelijke vertegenwoordiging tot stand gekomen gericht op de vraag 'bestaat er een uniform veiligheidsplan (zoals verplicht) en wat is er nodig dit te realiseren'. Dit groepje heeft een onderzoeksvoorstel ingediend bij een onderzoekscall van KFZ. Deze call is helaas afgewezen. Het voorstel was inhoudelijk veelbelovend, maar er waren veel aanvragen dat jaar. In navolging hierop, is een masterstudent van de RuG bij VNN gestart met een onderzoek rondom dit thema.

In de loop van 2025 is echter door DJI teruggekoppeld dat aan de kwaliteitseis van het veiligheidsplan wordt voldaan, wanneer er voor elke cliënt een risicotaxatie, een signaleringsplan en een behandelplan (op maat) wordt gemaakt. Hier voldoet VNN volledig aan.

¹ In het kwaliteitsverslag KKFZ van 2024 is de ideale disciplinemix volledig beschreven.

Vanwege het Kwaliteitskader Wonen is er voor alle cliënten die Beschermd Wonen bij VNN, een risico-taxatie instrument voor Wonen ontwikkeld in 2025. Dit is een licht instrument, gebaseerd op de methodiek van Structured Professional Judgment (SPJ) en START (Short-Term Assessment of Risk and Treatability). Voor forensisch beschermd wonen wordt bovendien door de behandelaar of reclasseringswerker al voorafgaand aan het wonen een risicotaxatie gedaan, ten aanzien van risico's op recidive en delictgedrag met behulp van FARE. De behandeldoelen worden als (ontwikkeling of toename van) beschermende factoren geformuleerd aan de hand van de SAPROF (Structured Assessment of PROtective Factors for violence risk). Vervolgens wordt na definitieve plaatsing door de woonafdeling de samenwerkingstool gehanteerd (ofwel de driepartijenovereenkomst tussen cliënt-beschermd wonen-reclassering).

2.2 Pijler 2 - Forensisch vakmanschap

VNN heeft een centraal scholingsplan met interne en externe opleidingen en een specifiek scholingsplan voor de forensische verslavingszorg. Dit scholingsplan richt zich op zowel nieuwe medewerkers als meer ervaren medewerkers. Om het scholingsplan actueel te houden, wordt periodiek geëvalueerd en besproken in het Forensisch Zorgoverleg. Hierbij is de opleidingsadviseur direct betrokken.

Deskundigheid van personeel is belangrijk voor VNN, alsook de mogelijkheden die medewerkers krijgen om zich te blijven ontwikkelen. Medewerkers hebben toegang tot het eigen leerportaal, de GGZ Ecademy, waarin de forensische leerlijn is geïntegreerd. In de leerlijn is aandacht voor forensisch vakmanschap. Daarnaast hebben de medewerkers de mogelijkheid om opleidingsbudget aan te vragen voor persoonlijke opleidingswensen.

Voortgang implementatie

De forensische zorg van VNN voldoet aan alle eisen geformuleerd in kwaliteitsaspect 4.1.3.

Kwaliteitsaspect 4	Omschrijving	Status
1 (a t/m d)	Professionele grondhouding	
2 (a & b)	Zorgstandaarden	
3 (a t/m c)	Werkt in een multidisciplinair team en met inzet van een ervaringsdeskundige	
4 (a t/m c)	Kwaliteitsstandaarden	
5 (a t/m g)	Bevoegd en bekwaam	
6 (a t/m c)	Tijd om te leren en te ontwikkelen	
7 (a t/m d)	Inwerken en blijven leren	

Kwaliteitsaspect 4.1.3a Multidisciplinair team

Zoals eerder benoemd, is het in 2025 deels gelukt om in de forensische zorg (zowel klinisch als ambulant) de disciplinemix op orde te brengen en houden, waarmee in de basis wordt voldaan aan het professioneel statuut van VNN en een volwaardig MDO te organiseren. De krapte op de arbeidsmarkt blijft echter een voortdurende uitdaging voor VNN. In 2025 is daarom een start gemaakt met een project 'werkgeversprofilering' gericht op het aantrekken en behouden van personeel dat past bij VNN (en andersom). De nadere uitwerking hiervan vindt in 2026 plaats. Zie ook punt '3c. Kwaliteitsaspect 3.1.3 behandelplan op maat, p.5,6.

3d. Kwaliteitsaspect 4.1.3c Ervaringsdeskundigheid

De forensische zorg van VNN is sinds 2024 in overleg met DJI en NGGZ over de vergoeding van ervaringsdeskundigen niveau 5. Hierbij was en is het doel dat ook binnen de forensische

zorg professioneel ingezette ervaringsdeskundigen niveau 5 (en bij voorkeur ook niveau 4) gefinancierd worden. Zowel DJI als NGGZ erkennen de noodzaak voor aanpassing van de financiering. Hier zijn in 2025 echter geen verdere stappen in gezet. De forensische zorg van VNN zal hier in 2026 aandacht voor blijven vragen bij zowel DJI, NGGZ als EFP.

2.3 Pijler 3 - Organisatie van zorg

VNN biedt voor al haar medewerkers een veilig werk- en leefklimaat. Zowel voor de reguliere als de forensische verslavingszorg. Hierin wordt geen onderscheid gemaakt, tenzij noodzakelijk vanwege de geldende wet- of regelgeving voor het verlenen van kwalitatief goede en veilige zorg.

Voortgang implementatie

De forensische zorg van VNN voldoet aan alle kwaliteitsaspecten van deze pijler. De afdelingen Onderzoek en Innovatie van VNN hebben aandacht voor de ontwikkelingen binnen de forensische zorg.

Vanuit de afdeling Onderzoek van VNN wordt gewerkt aan diverse praktijkonderzoeken op het gebied van de forensische verslavingszorg, met een primaire focus op naasten en gezinsgericht werken. Zo is er in december 2025 vanuit VNN een presentatie gegeven over naasten en de forensische zorg bij een congres van het Expertisecentrum Forensische Psychiatrie (EFP) en is er een onderzoek afgerond over het inzetten van het genogram in de forensische verslavingszorg.

Ook wordt doorlopend gezocht naar mogelijkheden om wetenschappelijk onderzoek op het gebied van de forensische verslavingszorg te financieren. In 2025 is samen met Tactus een tweetal onderzoeks-subsidies aangevraagd m.b.t. aandacht voor naasten in de verslavingszorg, welke helaas niet zijn gehonoreerd.

Kwaliteitsaspect 5	Omschrijving	Status
1 (a t/m c)	Veilig werk- en leefklimaat	
2 (a t/m g)	Werkend kwaliteitsmanagementsysteem	
3 (a t/m g)	Visie op bestuur, leiderschap en duurzaamheid	
4 (a t/m c)	Wetenschappelijk onderzoek en innovatie	
5 (a & b)	Medezeggenschap voor medewerkers en cliënten	

2.4 Pijler 4 - Samenwerken

VNN werkt samen met veel verschillende ketenpartners, van gemeenten tot penitentiaire inrichtingen (DJI). VNN heeft een visie geformuleerd hoe zij samenwerkt met ketenpartners en op casusniveau zijn goede afspraken over de samenwerking tussen de verschillende partijen (inclusief de cliënt). Deze afspraken worden gemaakt en geëvalueerd, bijvoorbeeld in de overleggen in de Zorg- en Veiligheidshuizen in Noord-Nederland en in de verschillende overleggen gericht op ketensamenwerking.

Voortgang implementatie

VNN voldoet aan alle kwaliteitsaspecten van deze pijler.

Kwaliteitsaspect 1 t/m 3	Omschrijving	Status
1 (a t/m i)	Werken samen in keten voor continuïteit van zorg	

2 (a & b)	Onderdeel lerend netwerk	
3 (a t/m c)	Betrekken omgeving en maatschappij	

2.5 Pijler 5 - Informeren over resultaten

VNN heeft een meerjarenplan, waar de forensische zorg een onderdeel van is. VNN stelt jaarlijks het kwaliteitsverslag op. Dit verslag wordt zowel binnen verschillende overleggen besproken, zoals het forensisch zorgoverleg, het beleids- en kwaliteitsoverleg en binnen het Directieteam. VNN verantwoordt de zorg middels het op juiste wijze inzichtelijk maken van de aanleververplichtingen.

Voortgang implementatie

We voldoen aan deze kwaliteitsaspecten en zullen hier ook in 2025 aandacht voor houden.

Kwaliteitsaspect 1 t/m 3	Omschrijving	Status
1 (a, b)	Meerjarenplan	
2 (a t/m e)	Kwaliteitsverslag	
3	Aanleververplichtingen	

Hoofdstuk 3. Reflectie op thema's in 2025

Optimalisatie forensische zorg van VNN

In het kader van het project Optimalisatie van de forensische zorg, dat in 2024 nog liep, is er in 2025 een aantal actiepunten opgepakt. Het project is in 2025 afgerond en is overgegaan in de staande organisatie. In het forensisch zorgoverleg is voortdurende aandacht voor de doorontwikkeling van de forensische zorg geborgd.

In de afrondende fase van het project in 2025 zijn de volgende resultaten behaald:

- Het opstarten van intervisie op teamniveau is gerealiseerd; zowel binnen de forensische poliklinieken, FVA de Ekenwaard en de verschillende woonvormen vindt eens in de 6 weken intervisie plaats. Binnen VNN is de interne begeleiding van intervisie, supervisie en (team)coaching in 2025 verder geprofessionaliseerd.
- Vanuit 2024 was het voornemen om verder invulling te geven aan de scholingsplannen voor zowel reclassering als forensische verslavingszorg. Voor medewerkers die nieuw zijn in het forensisch werken, is voor de eerste periode in het inwerkprogramma de benodigde scholing meegenomen. Dit is in 2025 voorbereid en begin 2026 geïmplementeerd.
- Het aanstellen van twee Zorginhoudelijk Regisseurs (ZIR's) ²~~(OBJ)~~ binnen de Forensische Poli van VNN is gerealiseerd.

De forensische zorg binnen VNN voldoet aan de kwaliteitseisen die ForZo/JJI stelt. Dit blijkt uit de positieve feedback in het kwaliteitsgesprek in oktober 2025.

² De ZIR's zijn inhoudelijke deskundigen die meekijken naar de samenhang binnen de zorg en zorgsoorten, over de afdelingen heen. Zij zijn gericht op inhoudelijke 'meesturing' en zijn sparringpartner voor de Directeur Zorg, managers en de eigen afdeling.

Hoofdstuk 4. Prestatie-indicatoren 2025

Forzo/JJI ontwikkelt voor ieder jaar een gids met prestatie-indicatoren om de kwaliteit van zorg inzichtelijk te maken en te verbeteren. Elke forensisch zorgverlener verantwoordt jaarlijks of zij aan de normen van deze prestatie-indicatoren voldoet op de gestelde peildatum(s). De volgende indicatoren zijn in 2025 uitgevraagd:

- Indicator 1: Risicotaxatie
- Indicator 2: Continuïteit van zorg
- Indicator 3: Ernst van de problematiek

VNN controleert en monitort deze indicatoren gedurende het kalenderjaar door middel van een query uit het Elektronisch Patiënten Dossier die op elk moment op te vragen is. Medewerkers van VNN ontvangen tweewekelijks een ROM-signalering (Routine Outcome Monitoring). In deze signalering is inzichtelijk wanneer de behandeling van de forensische cliënt geëvalueerd dient te worden en er nieuwe metingen afgenomen dienen te worden. Voor het aflopen van de forensische zorgtitel is een apart overzicht gecreëerd. De behandelaar wordt 4 maanden voor het einde van de forensische zorgtitel geïnformeerd, waarna het proces van eventuele vervolgzorg wordt opgestart.

Hieronder volgen de cijfermatige overzichten per prestatie-indicator. In de overzichten is de norm en het behaalde resultaat per zorgsoort opgenomen.

Prestatie-indicator 1: Risicotaxatie.

Uitgangspunt: Er is altijd een geldige meting aanwezig.

Jaar	Zorgsoort	Meetperiode	Norm	Behaald resultaat
2025	Ambulant	1 januari t/m 31 december	65% (sanctiewaardig)	82,9%
2025	Klinisch	1 januari t/m 31 december	70% (sanctiewaardig)	100%

Prestatie-indicator 2: Continuïteit van zorg

Uitgangspunt: De zorg wordt niet losgelaten totdat iemand het heeft overgenomen.

Uitstroomcategorieën 2025	Ambulant	Klinisch
0. Geen	15	0
1. Forensische klinische zorg: 1.2 Beveiligingsniveau 2 1.3 Beveiligingsniveau 1	2 1	1
2. Forensische ambulante behandeling (ook alle vormen van FACT)	9	1
3. Specialistische GGZ	7	2
4. Basis GGZ	0	0
6. (Forensisch) Beschermd Wonen	3	0

8. Ambulante begeleiding	3	0
9. Anders (bijv. algemene WMO voorziening)	0	0
Eindtotaal	40	4

Prestatie-indicator 3: Ernst van de problematiek

Uitgangspunt: Er is altijd een geldige meting aanwezig.

Jaar	Zorgsoort	Meetperiode	Norm	Behaald resultaat
2025	Ambulant	1 januari t/m 31 december	60% (sanctiewaardig)	75,7 %
2025	Klinisch	1 januari t/m 31 december	60% (sanctiewaardig)	100%